

Nr 146.

Av herr **Hallén m. fl.**, om höjning av anslaget för bidrag till Svenska slöjdföreningen.

Svenska slöjdföreningen, stiftad år 1845, har under en lång följd av år utgjort en centralorganisation för konstindustri, konsthantverk och hemslöjd. En av föreningens främsta uppgifter, särskilt efter en år 1917 genomförd omorganisation, har varit att genom förmedling av konstnärliga krafter till hantverket och industrien stimulera produktionens höjande i estetiskt och tekniskt avseende. Att detta arbete burit rika frukter, därom vittnar det höga anseende, som svensk konstindustri åtnjuter både utom och inom landet, och de stora framgångar, som kunnat inregistreras särskilt på 1920- och 30-talens utställningar. Arbetet har i väsentlig grad varit inriktat på förädling av det för den breda allmänheten avsedda bohaget, och att detta arbete till produktionens fromma uppskattats i vidaste kretsar, därom vittnar både bohagshandelns kvalitetshöjning och den allt större anslutning till föreningens program, som ägt rum såväl från produktionens som från den stora allmänhetens sida.

En naturlig följd av detta pionjärarbete har blivit, att ett allt större intresse har ägnats allmänhetens bostads- och bohagsfrågor. Genom en rad hem- och bohagsutställningar, delvis av ambulerande karaktär, har föreningen sökt att i vidaste kretsar sprida kunskapen om det bästa inom bohagsproduktionen.

Det har emellertid stått klart för föreningens ledning, att den, för att i full utsträckning förverkliga sina ideella syften, måste lägga arbetet på en betydligt bredare bas samt inleda ett intimare samarbete med våra folkorganisationer eller för bostadsfrågor speciellt intresserade industrier och företag.

De stora folkrörelserna i vårt land ha nu kommit till ett stadium i sin utveckling, där vid sidan av de mera primära uppgifterna alla sådana av mera allmänt kulturell natur kommit att allt starkare framträda. Höjningen av levnadsstandarden och den ökade fritiden har bidragit till att med kraft resa kraven på ett bättre utnyttjande av livsmiljön både i och utom hemmet. Med andra ord har allt klarare framträtt nödvändigheten av att de bostadspolitiska åtgärderna, om de skola nå önskad effekt, kombineras med en propaganda för bättre bostadskultur. Den hänvändelse, som Svenska slöjdföreningen därför gjorde till våra folkorganisationer om samarbete, mottogs på de flesta håll med levande intresse och resulterade under år 1943 i en omorganisation av föreningen.

Genom denna omorganisation har inom föreningen bildats *dels* en grupp av kollektiva medlemmar, i vilken inträtt många av landets politiska och

fackliga sammanslutningar, såsom exempelvis de politiska ungdomsförbunden, husmoders-, bildnings- och nykterhetsorganisationerna, konsument- och bostadskooperationen, samt industriens, handelns och hantverkets organisationer, såsom Sveriges industriförbund, Sveriges köpmannaförbund och Sveriges hantverksorganisation, dels en grupp av stödjande medlemmar, i vilken inträtt våra ledande konstindustriföretag samt en del större industrier med aktuella bostadsproblem, dels en grupp av allmänna medlemmar inom vilken utskilts inom konsthantverket och bohagsproduktionen verksamma konstnärliga krafter och teoretiker, vilka tillsammans bilda en s. k. facksektion.

De organisatoriska förutsättningarna för ett målmedvetet och fruktbringande arbete på bred basis finnas alltså, men tyvärr motsvaras dessa icke av de ekonomiska. Medlemsavgifterna, som bilda grunden för föreningens ekonomi, ha för innevarande arbetsår kalkylerats till 80 000 kronor, men den ökning i avgifter som kan förväntas på grund av omorganisationen har givetvis ännu ej hunnit bli av den storleksordning som föreningen avsett och uppgår i själva verket endast till ca 7 000 kronor. Samtidigt har föreningen genom förlusten av ett anslag från Knut och Alice Wallenbergs Stiftelse å 5 000 kronor samt genom en år 1941 gjord nedsättning med 5 000 kronor till 5 000 kronor av statsanslaget, som alltsedan år 1873 utgått med varierande belopp, förlorat en icke oväsentlig del av sina inkomster, vilket verkar i hög grad förlamande på dess verksamhet. Beträffande föreningens ekonomiska ställning i övrigt samt kostnaderna för av föreningen närmast planerad verksamhet hänvisa vi till särskild till statsutskottet överlämnad promemoria.

Svenska slöjdföreningens planer i samarbete med folkorganisationerna beröra i första hand en starkt vidgad *upplysningsverksamhet* i fråga om inredningen av de moderna arbetarhemmen, kursverksamhet öppen för personalkonsulenter, hemkonsulenter, hemslöjds konsulenter och lärare, handledning för studiecirkel och skolundervisning, *åtgärder för förbättrande av samlingslokaler, utställningar* av olika slag samt en livlig *publikationsverksamhet* såväl i egna organ som genom förmedling av artiklar i dagspressen och den fackliga pressen — allt i avsikt att befrämja en ökad smakkultur och förståelse av betydelsen av en höjd bostadsstandard. Vid en under december 1943 anordnad konferens med representanter för landets folkorganisationer framfördes från alla håll önskemål syftande till omedelbart ifrågasättande av ovan refererade planer.

Med industriföretagens representanter i produktionsgruppen har redan igångsatts ett livligt samarbete, som tagit formen av ett flertal utställningar i nyuppförda bostadsområden i avsikt att visa hur dessa bostäder med utnyttjande av ändamålsenligt, modernt bohag kunna göras både trivsamma och mera lämpade för innevanarnas dagliga liv. En serie dylika utställningar planeras även för innevarande år.

Genom en med statsmedel och i samarbete med Svenska arkitekters riksförbund bedriven »bostadsutredning» strävar föreningen efter att göra en positiv insats i den kommande bostadsproduktionen.

Som ett led i föreningens mångåriga strävan att åstadkomma ett bättre utnyttjande av statens bosättningslån har föreningen på riksbankens uppdrag och i samarbete med denna och befolkningsutredningen utarbetat en upplysnings- och rådgivningsbroschyr.

Enligt undertecknades mening måste det anses vara ett stort nationellt intresse att Svenska slöjdföreningen genom ökade statsanslag beredes möjlighet att nyttiggöra den expertis i bostads- och bohagsfrågor, som där finnes företrädd, samt fullfölja alla redan igångsatta arbeten och planer. I sina under hösten 1943 ingivna riksdagspetita hade föreningen anhållit om ett statsanslag å 25 000 kronor för genomförande av en utökad verksamhet under budgetåret 1944/45. I 1944 års statsverksproposition har dock statsrådet och chefen för kungl. handelsdepartementet icke ansett sig kunna föreslå högre anslag än tidigare eller 5 000 kronor, vilket enligt undertecknades mening ej står i rimlig proportion till omfattningen och betydelsen av dess verksamhet.

Kommerskollegium, som vitsordat det samhällsgagnande arbete som föreningen utför samt framhållit betydelsen av föreningens rådgivande verksamhet i samband med statens bosättningslån, har för sin del ansett sig »i avvaktan på att förenämnda utvidgningsplaner beträffande föreningens verksamhet hunne närmare praktiskt utformas och förverkligas — för närvarande ej kunna tillstyrka högre statsbidrag än 10 000 kronor eller samma belopp som utgått åt föreningen till och med budgetåret 1940/41». Under instämmande i kommerskollegii utlåtande och med hänsyn till nödvändigheten av att Svenska slöjdföreningen för att kunna realisera sina för vår bostadsfråga så betydelsefulla arbetsuppgifter erhåller ökade anslag, få vi föreslå,

att riksdagen måtte öka det i statsverkspropositionen upptagna anslaget för budgetåret 1944/45 med 5 000 kronor till 10 000 kronor.

Stockholm den 20 januari 1944.

Harald Hallén.

Ivar Sefve. Hanna Rydh Munch af Rosenschöld. Kerstin Hesselgren.
